

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ - СОФИЯ
„ОПИТНА СТАНЦИЯ ПО ПОЛИВНО ЗЕМЕДЕЛИЕ – ПАЗАРДЖИК” ДП

ОТЧЕТ

за

НАУЧНОЕКСПЕРИМЕНТАЛНАТА ,
НАУЧНООБСЛУЖВАЩА , СЕМЕПРОИЗВОДНАТА И
ПРОИЗВОДСТВЕНА ДЕЙНОСТ НА „ОСПЗ -
ПАЗАРДЖИК,, ДП

РЕЗЮМЕ

2013 г.

През 2013 г. колективът на „ОСПЗ - Пазарджик” ДП развива научно изследователска, научно обслужваща, експериментална и семеипроизводна дейности.

А. НАУЧНО ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ

се осъществява по договори в следните направления:

1. ЗАДАЧИ ОТ ПРОЕКТИ НА ИНСТИТУТИ КЪМ ССА

1.1- ЗАДАЧА 8: Изучаване системата на земеделие и баланса на хранителните елементи при полско сеитбообръщение в зависимост от редуването на културите, обработката на почвата, торенето и борбата срещу плевелите в условията на напояване” с р-л на задачата доц. д-р Х.Георгиева и изпълнители: доц. Георгиева и гл ас. Самодова е по Заповед № 20 /17.05.2012 г. на ИЦ Кнежа

Към проект ПОЗМ 160 „Разработване на нови усъвършенствувани агротехнически параметрите и елементи за производство на царевица за зърно, семена и силаж за различните агроклиматични райони на страната в условията на екологично и устойчиво земеделие” на ИЦ Кнежа с р-л доц. д-р М. Нанков е отчетен пред НС на ИЦ Кнежа.

1.2. ЗАДАЧА 9 „Влияние на климатичните промени в района на ДП Ивайло върху биологичните и стопански качества на български сортове пшеница и наши и чужди сортови ориз” с изпъл. гл. ас. А.Самодова по заповед № ДЗ -061/17.05.2013 г. на ИРГР Садово

към ПРОЕКТ Р-101 „Създаване на нови високодобивни сортове обикновенна зимна пшеница с комплекс от стопански качества и висока екологична пластичност, подходящи за сухите райони на страната” с р-л доц. д-р Г. Рачовска, ИРГР Садово е отчетен пред НС на ИРГР Садово.

I.3. ЗАДАЧА 9 „Създаване на признакови колекции от местни популации пипер, тип Капия от Пазарджишки и Пловдивски райони, за нуждите на селекцията” с изп. от ОСПЗ доц. д-р Х. Георгиева е по заповед № 20/ 25.04.2013г. на ИЗК Марица Пловдив

към ПРОЕКТ Р-93 „Генетични ресурси при зеленчукови култури и картофи – обогатяване, оценка и поддържане” с р-л доц. д-р В. Петкова, ИЗК Марица Пловдив е отчетен пред НС на ИЗК Марица.

I.4. ЗАДАЧА КЪМ ПРОЕКТ ПОЗМ 136 „Разработване на критерии, технологии и отделни технологични звена за реализиране на генетичния и агроекологичния потенциал на основните полски култури съобразено със специфичните агроекологични характеристики на Централна Южна България” По заповед №Н 25 Б/25.04.2013 г. на ИПК Чирпан е под формата на услуга и е отчетена пред НС на ИПК Чирпан.

I.5. ЗАДАЧА КЪМ ПРОЕКТ ПОЗМ 137 „Разработване на агроекологична система и екологоикономическа оценка на риска при производството на твърда пшеница” по Заповед № Н -25 В /25.04.2013 г. на ИПК Чирпан е под формата на услуга и е отчетена пред НС на ИПК Чирпан.

I.6. ЗАДАЧА КЪМ ПРОЕКТ Р-75 „Изпитване на хибриди царевица в КСО при поливни условия” по вътрешен договор № 68/12.05.2011г. на ИЦ Кнежа и е отчетена пред НС на ИЦ Кнежа.

II. ЗАДАЧИ КЪМ ВЪНШНИ КОНТРАГЕНТИ

Дългогодишна работа извършваме съвместно с контрагенти извън системата на ССА в лицето на ИАСАС София, ЛТУ София, УАСГ София и др.

II

Задачи към ИАСАС –

- С Договори № АД 05-7/08.05. 2013 и

-АД 05-31/08.10.2012г. с ИАСАС за конкурсно сортово изпитване на ориз и обикновена /мека/ пшеница.

Б. НАУЧНО ОБСЛУЖВАНЕ

датира от 1982 г. и е приоритет на станцията. То включва ежегодно:

- по 6 броя демонстративни полета;
- продажба на висококачествени базови семена собствено производство;
- предлагане на подходяща агротехника за отглеждането на основните полски и зеленчукови култури при ежегодно актуализиране на технологиите съобразно променящите се условия
- участие с компетентно мнение в комисиите на ОД Земеделие и др. месни инициативи.

Демонстрирането на продуктивните възможности на наши и чужди сортове полски култури включва запознаване на производителите с най-новите постижения на селекцията и актуалните сортове от пшеница, ечемик, тритикале, рапица; соя, царевица, ориз и др. култури, както и препоръчваните сортове за специфичните условия на Горнотракийската низина.

Задача 1: „Демонстриране на биологичните и стопански качества на перспективни сортове от зимните житни култури” – изп. гл.ас. А.Самодова

През 2013 г. те са : 16 сорта обикновена зимна пшеница селекция на ИРГР Садово; 8 сорта пшеница и 1 сорт тритикале на ДЗИ Г.Тошево; 3 сорта твърда пшеница на ИПК Чирпан; 12 сорта ечемик на ИЗ Карнобат и един сорт ечемик на ИРГР Садово.

Преди жътвата /на 04 юни/ проведохме „Открит ден на житните култури”. Селекционери от институтите собственици на сортовете поднесоха компетентна

информация на фермерите: доц. д-р Валентин Байчев представи сортовете на ДЗИ Г.Тошево, гл. ас. Самодова представи сортовете на ИРГР Садово, проф. д-р Д. Дечев запозна присъстващите с особеностите при сортовете твърда пшеница, а гл. ас. Д. Димова и гл. ас.д-р Б. Дюлгерова представиха сортовете ечемик на ИЗ Карнобат.

Задача2: „Демонстриране продуктивните възможности на наши и чужди хибриди царевица, отглеждани при напояване”- изпълнител доц. д-р Х. Георгиева

През 2013 г. в полето на ОСПЗ Пазарджик демонстрираме пластичността на 14 хибрида царевица включващи всички групи по ФАО селекция на ИЦ Кнежа

При силно различаващите се в климатично отношение условия на 2013 г. в сравнение с 2008; 2009 и 2010 г. довели до неблагоприятните засушавания през пролетта и лятото се наложиха три поливки. Поникването стана на два етапа, а изметляването на по-късните хибриди съвпадна със засушаването и растенията са по-ниски от биологичното им описание.

Провеждането на така наречения „Ден на отворените врати” беше подготвен, но не се проведе.

Задача 3. ДЕМОНСТРИРАНЕ НА ДОБРИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ПРАКТИКИ ПРИ ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПОЛСКИ КУЛТУРИ

- СЪС СТУДЕНТИ ОТ ЛТУ „Агрономически факултет” София, УАСГ София се провеждоха практически занятия по растениевъдство, ботаника и земеделие. Пролетното посещение беше от две групи в различно време, а есенното – от други две. При нас те се докосват до практическите мероприятия по отглеждането на културите. Лектори са научните сътрудници на ОСПЗ.

ОБСЛУЖВАНЕ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ

През цялата година по сезони - продаваме семена собствено производство с високо и гарантирано качество /през първото полугодие: хибридни семена от царевица; люцерна и соя, пипер, а през лятно-есенния период семена от грах; пшеница; ечемик; тритикале и др. култури/; раздаваме листовки с описание на сортовете и посочваме най-ефективната технология за сорта през годината на всички, които се интересуват от тях, а те са ежедневно при нас – информацията е от натрупани 65 годишни наши научни изследвания и на колегите от водещи институти. Търсят ни от цяла Южна България. Особено оценени сме през 2012 г., когато предпочитанието на нашите семена беше добре демонстрирано. Спадане на изкупната цена за стокова продукция – зърно ограничи търсенето на семена и поточно на висококачествени семена през 2013 г. Простичко казано голяма част от производителите не си го позволиха. Към момента имаме около 50 тона непродадени базови семена от пшеница и ечемик. Същите ще бъдат съхранени, преокачествени и предложени на пазара през следващата година.

Изнесени са около 30 броя лекции, доклади и съобщения пред студенти от ВУЗ и местните медии.

Всеки месец представител от ОСПЗ след посещение на полето дава компетентно мнение пред Експертна комисия към Областна дирекция „Земеделие“ за състоянието на житните култури в региона.

Като специалисти сътрудниците от ОСПЗ участваме във всички комисии към ОД Земеделие Пазарджик, Пещера и Септември за определяне щетите от бедствия към район Пазарджик, Пещера и Панагюрище.

Участвахме в изложение „Агра 2013“.

През годината взехме участие с доклади във:

- **Втора международна научна конференция – ноември Юндола, ЛТУ с два постера**

Имаме публикувани 10 материала в специализираните селскостопански вестници и списания; 2 радиопредавания и 4 предавания по местните телевизии,

участваме в експертни комисии на: ОД „Земеделие” Пазарджик по проблема „състояние на житните култури в района”;

ОСПЗ Пазарджик получи Разрешение за сортоизпитване за биологични и стопански качества на полски и зеленчукови култури от МЗХ. Към момента ОСПЗ е един от пунктовете за сортово изпитване на житни и ориз чрез договор с ИАСАС.

В химическата ни лаборатория анализираме /над 1100 анализа/ почвени и растителни проби, а във физическата - проби за консултативни анализи свързани с посевните качества на семената /над 100 анализа/.

Б. СОРТОПОДДЪРЖАНЕ И СЕМЕПРОИЗВОДСТВО

В ОСПЗ – Пазарджик се поддържат звената до предбазови и базови при сортовете от пшеница, ечемик, грах, соя и др. култури по договор с института собственик на сорта .

Сортоподдържането се издържа от семепроизводството, на което предоставя семена без генетически и механични замърсявания. Стремим се към ограничаване броя на поддържаните сортове, тяхното съхранение и заготовка да бъде добре изолирано и защитено дори от прелитащите птици.

Възможността за напояване на царевицата, соята, дори и житните в някои от годините са гаранция за производство на семена и в много сухи години. Падналите локални градушки ни насочват към разхвърляне на различни места на семенните участъци.

Задача: „Сортоподдържане на звената до базови от полските култури и семепроизводство”

През 2013 година поддържахме обикновена зимна пшеница с едногодишно проследяване качествата на потомствата и предварително размножаване при сорт

Садово 1 по Договор със ИРГР Садово; предбазови от сорт Енола и базови семена от сорт Кристи по Анекс към договор от 08.11.2011 г с ДЗИ Г.Тошево; тритикале сорт Вихрен по Договор с ДЗИ Г.Тошево от 08.11.2011 г. и ПБ от сорт Колорит; при ечемик сорт Обзор извършваме пълната схема на сортоподдържането по метода на индивидуалния отбор с едногодишно проследяване качествата на потомствата по Договор с ИЗ Карнобат, който се актуализира всяка година; соя сорт Роса – пълна схема на сортоподдържането по метода на индивидуалния отбор с едногодишно проследяване качествата на потомствата по Договор със ОСС Павликени от 2012г.

Получените резултати в базови семена и сертифицирано първо са: около 120 t базови семена и около 92 t първо размножение от пшеница, ечемик и тритикале; 2,5 t грах и 5 t соя – също базови семена; около 30 t незагответени хибридни семена от царевица */приложение 5*

Условията през производствената година в района бяха неблагоприятни по отношение на влагата. Поникването на пролетните култури стана при недостатъчно влага в почвата на два етапа. През годината по-голямата част от културите се отглеждаха при напояване. Наложиха се допълнително влагане на труд и средства за отглеждане на културите в т.ч. и за водата. Всички произведени семена бяха с много висока кълняемост и нямат смесване т.е. генетически и механично са чисти. При нас ЗППМ се спазва на 100%.

Г. ПРОИЗВОДСТВЕНА И ФИНАНСОВА ДЕЙНОСТ

ОСПЗ Пазарджик ползва 1289 дка земя от ДПФ – публична държавна собственост. За научно експериментална и обслужваща дейност през 2013 година са заделени 105 дка. Останалите 1184 дка /в т.ч. са включени и пътища, канали, стопански двор/ са предимно за моделни полета и сортоподдържаща дейност, производство на семена от полски култури и малка част за стокова продукция – за

правилно изграден сеитбооборот или където е необходимо пространствена изолация /1170 дка/.

Базовите семена от 2013 г. заминаха в голямата си част за други райони на страната, а част от ечемика сорт Обзор и пшеницата сорт Садово 1 останаха не продадени /24+32 t/. Тези семена са базови и ние трябва да ги съхраним за следващата година. Допълнително ще бъдат вложени разходи за опазването им, презаготвяне и преокачествяването им, но ще бъде гарантирана някаква наличност, която в лоша година е добре дошла.

Наличните около 10 t хибридни семена от царевица реколта 2011 година са преокачествени и продадени през 2013 г. Произведените около 30 t хибридни семена от царевица реколта 2013 г. все още заготвяме и ще продаваме през пролетта на 2014 г. Слънчогледът и царевицата за пукане /използваме ги в сеитбообръщението - изискване за сортоподдържането и семепроизводството/ дадоха над планувания добив въпреки засушаването- съответно 245 kg/da слънчоглед и толкова пуканка. Условиата не бяха благоприятни и за развитие на соята, в резултат на което добивите са около 204 kg/da. От 10 декари с люцерна „Многолистна” получихме 400 kg семена, което е над възможностите на сорта за условията на района.

Наличното многообразие от видове и сортове в ОСПЗ е утвърдено през годините като цялостно обхващане на натовареността на работната сила и техниката през всяка календарна година. При нас няма мъртъв сезон дори за работниците. С промените в потреблението се налага търсене на нови концепции – много актуални през последните години. Това е причината да включим и пипера като зеленчукова култура.

Получената целева субсидия за експериментална работа по проекти през 2013 г. е около 47 х.лв получени през 2013 г. по договори за 2012 и за 2013 г. Колективът ни работи по 7 задачи към четири текущи проекти на четири института от ССА, и две задачи по подписани договори с ИАСАС. Подписаните

през 2011 г. договори с институти от ССА са за 7 задачи, които изведохме по Заповед и през 2013 г., въпреки че част от тях бяха отменени с Анекс през 2012 г. поради липса на финансови средства. Ние смятаме, че не може да се прекъсне едно експериментиране, та дори и когато работим без заплати. При нас няма прекъсване на задачи, дори когато няма яснота за статут, структура и субсидия. Коректността ни като експериментатори ни прави желан партньор на редица институти. Имаме пет нови задачи включени в проекти на: ИРГР Садово, ИЗК Марица, ИПК Чирпан, ИПАЗР София, ЗИ Стара Загора, които ще започнем през 2014 г., а договора с ИЦ Кнежа по проекта е с продължителност до 2014 г. Подписаните с външни контрагенти договори – например с ИАСАС- са с незначителни приходи /под 5х.лв.през 2013 г./ и не решават финансовите въпроси на ОСПЗ, въпреки отговорността, разходите за извеждане на задачите. Вижда се, че по този начин не може да се набавят средства – поне на този етап на развитие в България. Собствените приходи на ОСПЗ през 2013 г. надхвърлят плануванияте; преките плащания за дка обработваема площ за 2013 г. още не сме получили, а тези от 2012 г., които получихме и отчитаме през 2013 г. от ДФ Земеделие са 33 084 лв /Приложение 6/; акциз за горива за 2013 г. няма, но кандидатствахме за акциз газьол за 2014 г. По мяра 214 не сме кандидатствали, защото не отговаряме на изискването за редуване на пшеница с ечемик /в семепроизводството не се допуска видово замърсяване/. По програма „Минимис за поливка на ориз” взехме под 200 лв., защото декарите ни са 40. Разходите за производство на еденица продукция при разпокъсаното в региона земеползване /предимно материали – за заготовка и окачествяване на семена, резервни части и вода за напояване, торове, горива и пестициди/ са голямо перо – подробен ще бъде финансовия отчет, който ще приеме УС на ОСПЗ. Работим с доста остаряла техника, за която се изразходват много средства за резервни части и дори необходимите горива са много повече от използваните от производители с нови комбайни и др. нова

техника съседни. С много упоритост до момента успяваме да се разплащаме - нямаме задължения към доставчици, към институции или работещи в станцията.

Необходимо е да се намери форма, за участие в програмите на ЕС за модернизация на МТБ на ДП с експериментална насоченост, за да можем да изпълняваме предмета си на дейност. Тезата „това са търговски дружества и трябва да се самоиздържат“ на този етап е неосъществима – трябва да притежаваме свръх качества, но само за да оцелеем без разширено възпроизводство.

Бюджетните нормативни документи и тези по Търговския закон – често пъти си противоречат, а ние трябва да се съобразяваме и с двата.

Както се вижда получените приходи през периода са много ограничени по всички направления и са преди всичко от производството и много малко от планираните по договори. Предмета ни на дейност изисква наличие на експериментатори, които трябва да се субсидират. Тези средства няма откъде да дойдат, ако не се намери начин за субсидиране от държавата. Няма строителя в България освен държавата, която да плаща за агронаука на този етап. Необходима е държавна политика и стратегия, за да се използва наличния капацитет.

През цялата година работата на колектива се затрудняваше, особено при работа с много, много остарялата техника в една от неблагоприятните в климатично отношение за района години. Проблемът е по-скоро свързан със себестойността на продукцията и провежданите демонстрации, които изискват целогодишно много средства за добро поддържане на полетата.

Като заключение

Тези дейности напълно се вписват в научно-приложното стратегическо направление в областта на земеделието в България „Устойчиво използване

на националните почвени, водни и растителни ресурси, опазване на околната среда и използване на подходящи видове и сортове, които могат да се адаптират към постоянно променящия се климат при подходяща агротехника” в т. 1;2;3 и 6. II.

Цялата тази дейност се осъществява от научен колектив с ръководител доц.,д-р Христина Георгиева и изпълнители:

гл. ас. А. Самодова

ас. Х. Недева, която е в неплатен продължителен отпуск

както и служители, работници и пазачи – всичко работещи към момента 25 човека

ПУБЛИКАЦИОННА ДЕЙНОСТ ОТ РАБОТАТА ПО ПРОЕКТИ

Д. ДЕЙНОСТ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ И ОПЕРАТИВНИЯ СЪВЕТ

Управляващ орган на ОСПЗ е УС и подпомагащият го Оперативен съвет. През 2013 г. УС е провел 3 протоколирани заседания. Всички по-важни решения са взети на тези заседания, а спешните задачи се решават на Оперативния. В него участват двама от трите члена на УС. Предварително съгласуваме взетите на оперативен съвет важни решения и с третия член на УС, който ни указва голяма помощ при решаване на проблемите свързани с науката.

Оперативката е много важна за нас - изпълнява помощни функции, вътрешен орган на съгласуване - без нея няма как да сме маневрени и динамични. На нея се решават всички оперативни задачи не търпящи отлагане. През 2013 г. са проведени 29 протоколирани Оперативни съвета с обсъждани всички проблеми на ОСПЗ.

В заключение на отчета за 2013 година може да се каже, че колективът на ОСПЗ Пазарджик е силно редуциран и към момента наброява 24 човека + 3 охранители с голямо текучество и в близост до циганската махала, но правим всичко възможно, за да изпълним задачите, залегнали в научно-експерименталната, обслужващата, семепроизводната и производствена програми с необходимите качествени и количествени показатели. При пълно включване на колектива във върховите моменти по сезони и изпълнение на не свойствени дейности по време на кампаниите всички практики се изпълняваха в срок с необходимото качество. Групата на механизаторите се включва усилено в общи и други помощни дейности. Макар и с недостатъчно работна сила на всички нива

опитите, семенните участъци и полето като цяло през годината са във вид достоен за уважение.

БЛАГОДАРЯ ЗА ОТЗИВЧИВОСТТА НА ВСЕКИ ЧЛЕН НА КОЛЕКТИВА.
НЯМАШЕ ЧОВЕК, КОЙТО ДА НЕ СЕ ОТЗОВЕ ПРИ ПОВИКВАНЕ ЗА
СПЕШНО ИЗВЪРШВАНЕ НА НЕОБХОДИМАТА ПРАКТИКА.

16.12.2013г

Директор:

/доц. д-р Х.Георгиева/